

ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN QUY CHUẨN, TIÊU CHUẨN CỦA NGÀNH XÂY DỰNG

TS. Trần Hữu Hà, Phó Vụ trưởng
VỤ KHOA HỌC CÔNG NGHỆ & MÔI TRƯỜNG
BỘ XÂY DỰNG

(Bài trình bày tại Hội thảo lần thứ 3
“Hài hòa hóa các Tiêu chuẩn Xây dựng
trong khu vực châu Á” ngày 18/4/2009
tại Hà Nội)

1. Các quy định của pháp luật về Quy chuẩn, tiêu chuẩn

- ❑ Quy chuẩn xây dựng (Building Code)
- ❑ Luật Xây dựng : “*QCXD là các quy định bắt buộc áp dụng trong hoạt động XD do cơ quan quản lý Nhà nước có thẩm quyền về xây dựng ban hành*”
- ❑ Nghị định 209/2004/NĐ-CP ngày 16/12/2004 :
“*QCXDVN là cơ sở để quản lý hoạt động xây dựng và là căn cứ để ban hành tiêu chuẩn*”
- ❑ QCXDVN do Bộ Xây dựng ban hành.
- ❑ Tiêu chuẩn xây dựng (Standards, Code of Practice)
- ❑ Luật Xây dựng : “*TCXD là các quy định về chuẩn mực kỹ thuật, định mức KTKT, trình tự thực hiện các*

công việc kỹ thuật, các chỉ tiêu, các chỉ số kỹ thuật và các chỉ số tự nhiên được các cơ quan, tổ chức có thẩm quyền ban hành hoặc công nhận để áp dụng trong hoạt động xây dựng. TCXD gồm tiêu chuẩn bắt buộc áp dụng và tiêu chuẩn khuyến khích áp dụng”

- ❑ Những TCXD bắt buộc áp dụng :
 - Điều kiện khí hậu xây dựng; Điều kiện địa chất thủy văn, khí tượng; Tải trọng và tác động; Phân vùng động đất; Phòng chống cháy, nổ; Bảo vệ môi trường; An toàn lao động.
 - Các tiêu chuẩn trích dẫn trong QCVN và có yêu cầu bắt buộc.
- ❑ Các TCXDVN khác : khuyến khích áp dụng, không bắt buộc phải tuân thủ, có thể sử dụng tiêu chuẩn khác.

- ❑ Luật tiêu chuẩn và quy chuẩn kỹ thuật (68/2006/QH11):
 - Có hiệu lực từ 1/1/2007
 - Tiêu chuẩn kỹ thuật quốc gia (TCVN) do Bộ KH-CN công bố, khuyến khích áp dụng;
- ❑ Các Tiêu chuẩn ngành (TCXD, TCXDVN, TCN...) sẽ chuyển đổi thành TCVN trong các năm 2007 – 2010. Từ 2008, Bộ Xây dựng đang tiến hành:
 - Soát xét, huỷ các tiêu chuẩn ngành không phù hợp;
 - Soát xét, chuyển đổi các tiêu chuẩn ngành thành TCVN; -
 - Soát xét, sửa đổi, bổ sung để chuyển các tiêu chuẩn ngành thành TCVN.

2. Quy chuẩn xây dựng Việt Nam đã ban hành

- ❑ QCXDVN ban hành 1997 (3 tập, *đang soát xét lại*)
 - Tập I : Quy định chung; Thiết kế QHXD
 - Tập II : Công trình dân dụng, công nghiệp; Công trình chuyên ngành; Thi công xây lắp;
 - Tập III : Số liệu tự nhiên khu vực XD

Dự án do Chính phủ Úc tài trợ năm 1997

- ❑ Quy chuẩn cấp thoát nước cho nhà và công trình xây dựng (1999) - *Dự án do Hiệp hội cấp thoát nước và cơ khí Hoa Kỳ tài trợ*
- ❑ Quy chuẩn xây dựng công trình để đảm bảo cho người tàn tật tiếp cận sử dụng (2002) - *Dự án do Ủy ban Tổng thống Hoa Kỳ về việc làm cho người tàn tật PCEPD tài trợ.*

- ❑ QCXDVN – Các công trình XD sử dụng năng lượng có hiệu quả (2005) - *Dự án có sự phối hợp của Công ty tư vấn Quốc tế Deringer Group (Hoa Kỳ) trong khuôn khổ dự án “Quản lý sử dụng điện năng theo nhu cầu – DSM”*

Hiện nay, Bộ Xây dựng đang tổ chức thực hiện biên soạn và hoàn thiện hệ thống các QCXDVN.

3. Hệ thống Tiêu chuẩn xây dựng Việt Nam

- ❑ Hệ thống TCXDVN gồm :
 - Quy định chuẩn mực kỹ thuật (TCVN, TCXDVN...);
 - Định mức kinh tế - kỹ thuật (đơn giá, định mức...);
 - Chỉ tiêu, chỉ số kỹ thuật (KTQH, nhân trắc, v.v...).
- ❑ Tiêu chuẩn xây dựng Việt Nam
 - Liên quan đến hoạt động xây dựng : có > 1100 tiêu chuẩn, trong đó có hơn 380 TCXDVN, còn lại các tiêu chuẩn TCVN, tiêu chuẩn ngành XD giao thông (22TCN), thuỷ lợi (14TCN) và tiêu chuẩn do Bộ Xây dựng ban hành trước đây (20TCN, TCXD);
 - Từ năm 2000, các tiêu chuẩn do Bộ Xây dựng ban hành có số hiệu TCXDVN.

Nội dung Tiêu chuẩn xây dựng Việt Nam gồm các nhóm:

- ❑ Những vấn đề chung
 - Thuật ngữ;
 - Ký hiệu;
 - Số liệu, kích thước trong XD;
 - Thông tin;
- ❑ Tiêu chuẩn thiết kế
 - Quy hoạch xây dựng;
 - Khảo sát xây dựng;
 - Những vấn đề chung về thiết kế;
 - Kết cấu xây dựng (móng, BTCT, thép, gạch đá, v.v...)
 - Nhà ở và công trình công cộng;

- Công trình công nghiệp;
- Công trình nông nghiệp;
- Công trình giao thông;
- Công trình thuỷ lợi;
- Kho tàng, trạm và đường ống dẫn dầu;
- Hệ thống kỹ thuật cho nhà ở và công trình công cộng;
- Quản lý chất lượng, thi công và nghiệm thu
 - Quản lý chất lượng;
 - Thi công và nghiệm thu;
- Vật liệu xây dựng, sản phẩm cơ khí
 - Xi măng, vôi, thạch cao;
 - Cốt liệu xây dựng;
 - Gốm sứ trong XD;

- Bê tông và hỗn hợp bê tông;
- Gỗ xây dựng;
- Vật liệu lợp, chất dẻo;
- Vật liệu chịu lửa;
- Chế phẩm xây dựng;
- Sản phẩm cơ khí xây dựng;
- Thủy tinh;
- Bảo vệ công trình, an toàn và môi trường
 - Bảo vệ công trình;
 - An toàn trong xây dựng;
 - Đất xây dựng;
 - Nước, không khí;
 - Công trình xử lý chất thải (nước, rác thải)

- Phương pháp thử
 - Xi măng, vôi, thạch cao;
 - Cốt liệu xây dựng;
 - Bê tông và hỗn hợp bê tông;
 - Gỗ;
 - Kim loại;
 - Vật liệu lợp, chất dẻo;
 - Vật liệu chịu lửa;
 - Đất xây dựng;
 - Thủy tinh, kính xây dựng;
 - Nước, không khí;
 - Gốm sứ xây dựng;
 - Thí nghiệm công trình (móng, công trình...)

□ Thống kê các TCVN, TCXDVN, TCN hiện hành (đến 2006)

TT	Tiêu chí phân loại	S.Lượng
1	Nguyên tắc chung	70
2	Vật liệu thép	49
3	Vật liệu hợp kim	1
4	Vật liệu gỗ	18
5	Vật liệu cát	6
6	Vật liệu đá, sỏi, cốt liệu	3
7	Vật liệu xi măng	24
8	Vật liệu phụ gia	6
9	Vật liệu vôi	4
10	Vật liệu đất	2
11	Vật liệu sơn	4
12	Bột màu, bột bả,...	2
13	Vật liệu tổng hợp	14
14	Vữa, bê tông	10
15	Vật liệu chịu lửa	13
16	Vật liệu lợp	5

17	Vật liệu gốm nung	19
18	Vật liệu đá ốp lát	3
19	Hàn, que hàn	13
20	Vật liệu thủy tinh	3
21	Vật liệu sành sứ	5
22	Nước	9
23	Thành phẩm XD	13
24	Khảo sát xây dựng	18
25	Kiến trúc (chung), vật lý	26
26	Kiến trúc dân dụng	29
27	Kiến trúc công nghiệp	8
28	Quy hoạch XD	8
29	Hệ thống kỹ thuật	5
30	Cấp thoát nước	12
31	Cấp điện, chống sét	25
32	Thi công xây lắp	30
33	Cơ khí, máy XD	28

34	Kết cấu XD	12
35	Nền và móng	7
36	Bê tông cốt thép	11
37	Kết cấu thép	2
38	Kết cấu gỗ	1
39	Kết cấu gạch đá	1
40	Môi trường	20
41	Thí nghiệm địa chất	21
42	Thí nghiệm công trình	15
43	Thí nghiệm vật liệu	236
44	Thí nghiệm NDT	31
45	Thí nghiệm môi trường	50
46	Quản lý chất lượng	25
47	An toàn	26
48	Phòng chống cháy nổ	21
49	Giao thông (XD)	10
50	Thủy lợi (XD)	21
51	Nông nghiệp (XD)	3

4. Định hướng Quy chuẩn, Tiêu chuẩn XD Việt Nam

- ❑ Yêu cầu của quá trình hội nhập quốc tế
 - Khu vực mậu dịch tự do ASEAN (AFTA) : yêu cầu dỡ bỏ rào cản kỹ thuật, hài hòa tiêu chuẩn quốc tế;
 - Tổ chức thương mại thế giới WTO (1995): thông điệp “Thương mại hoá toàn cầu cần tới những tiêu chuẩn toàn cầu”; Dỡ bỏ các rào cản kỹ thuật trong thương mại TBT (Agreement on Technical Barriers to Trade);
- ❑ Do hệ thống QC, TCXDVN được xây dựng qua nhiều năm, dựa trên cơ sở tiêu chuẩn kỹ thuật của nhiều nước. Do đó, cần hoàn thiện theo xu hướng phù hợp với kinh tế thị trường, hài hòa và tiệm cận với tiêu chuẩn quốc tế.
- ❑ *“Nghiên cứu xây dựng đồng bộ hệ thống TCXDVN đến năm 2010 theo hướng đổi mới và hội nhập”* của Bộ Xây dựng nêu định hướng :

Hệ thống Quy chuẩn xây dựng Việt Nam đã và đang thực hiện đến năm 2010

- ❑ QCXDVN. Quy hoạch xây dựng (2008);
- ❑ QCXDVN. Các số liệu điều kiện tự nhiên dùng trong xây dựng (2009);
- ❑ QCXDVN. Xây dựng nhà và công trình (2010);
- ❑ QCXDVN. Quy chuẩn cấp thoát nước cho nhà và công trình xây dựng (1999);
- ❑ QCXDVN. Quy chuẩn xây dựng công trình để đảm bảo cho người tàn tật tiếp cận sử dụng (2002);
- ❑ QCXDVN. Các công trình xây dựng sử dụng năng lượng có hiệu quả (2005);

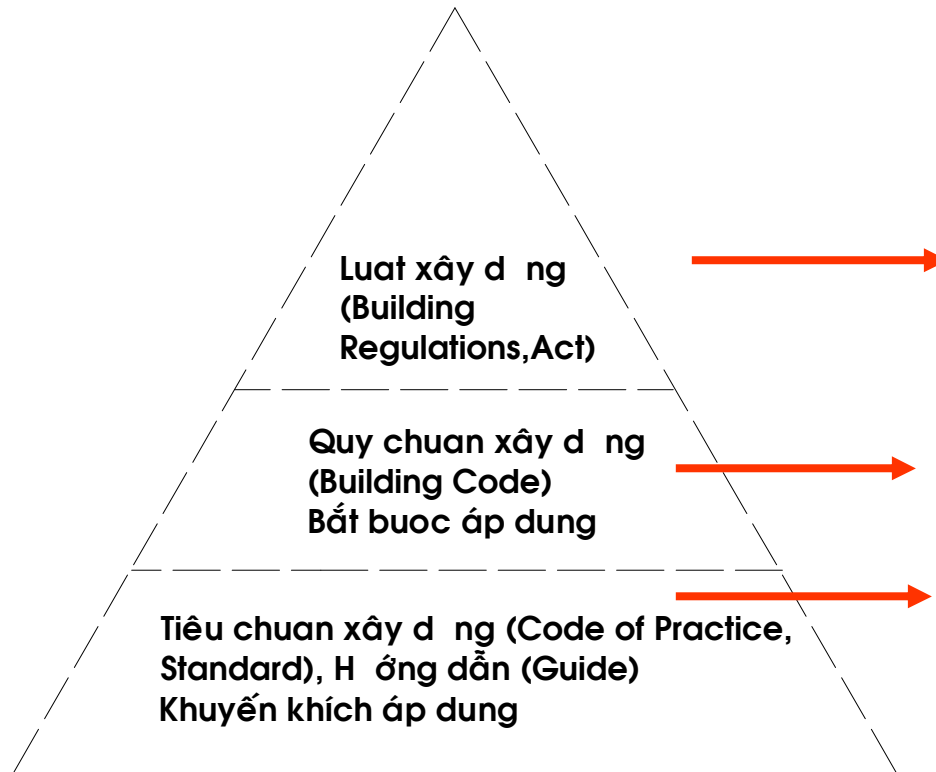
- ❑ QCVN. An toàn phòng cháy chữa cháy (2009);
- ❑ QCVN. An toàn sinh mạng (2008);
- ❑ QCVN. Các công trình giao thông (2009);
- ❑ QCVN. Các công trình thủy lợi (2009);
- ❑ QCVN. Các công trình hạ tầng kỹ thuật đô thị (2010);
- ❑ QCVN. Xây dựng công trình ngầm đô thị (2009);

Đến năm 2010, về cơ bản sẽ hoàn thành các Quy chuẩn

❑ Hoàn thiện Tiêu chuẩn xây dựng Việt Nam

- Kiến trúc – quy hoạch : rà soát TC cũ, bổ sung tiêu chuẩn mới trên cơ sở tham khảo tiêu chuẩn ISO, Nga, Trung quốc và các nước ASEAN;
- Kết cấu và công nghệ XD : chọn mô hình của châu Âu EN, tham khảo thêm tiến bộ của Hoa Kỳ; các hình thức gồm tiêu chuẩn (Standard), tiêu chuẩn thực hành (code of practice), hướng dẫn kỹ thuật (guidelines);
- Vật liệu xây dựng : ISO (chất kết dính vô cơ và hữu cơ, bê tông, vật liệu chịu lửa, gốm sứ), EN (chất kết dính, bê tông), ASTM (bê tông, kính xây dựng);
- Hạ tầng và môi trường : ISO, EN, các nước ASEAN, Nga và Trung Quốc;
- Kinh tế, QLXD : hoàn thiện định mức, quản lý giá...

Đến năm 2010, sẽ hoàn thành 1200 tiêu chuẩn xây dựng

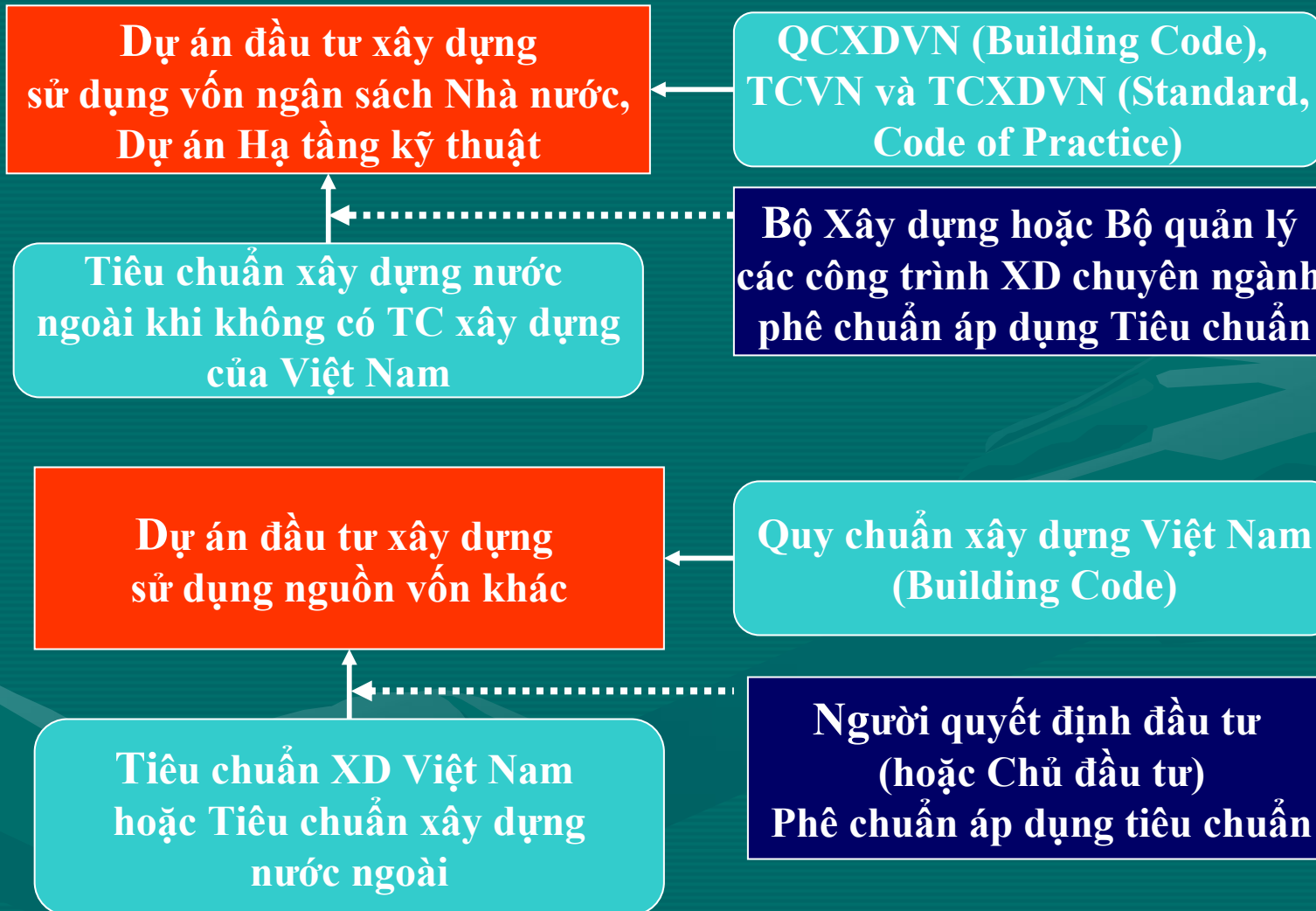
Do Quốc Hội,
Chính phủ ban hành
(Bắt buộc áp dụng)

Do Chính quyền ban hành;
Bộ Xây dựng ban hành (bắt buộc)

Do Bộ, Ngành, Hiệp hội, ... ban hành,
khuyến khích áp dụng

5. Sử dụng QC, TCXDVN trong hoạt động xây dựng

- ❑ QCXDVN : bắt buộc đối với mọi hoạt động đầu tư & xây dựng;
- ❑ TCXDVN : ngoại trừ các TCVN bắt buộc sử dụng, các TCVN và TCXDVN khác đều thuộc dạng khuyến khích áp dụng;
- ❑ Với công trình sử dụng vốn ngân sách, phải áp dụng các TCVN và TCXDVN hiện hành;
- ❑ Với công trình sử dụng nguồn vốn khác : Người quyết định đầu tư (hoặc Chủ đầu tư) phê chuẩn tiêu chuẩn áp dụng cho dự án;
- ❑ Khi không có tiêu chuẩn Việt Nam, có thể sử dụng TC nước ngoài theo Quy chế ban hành theo Quyết định số 09/2005/QĐ-BXD ngày 7/4/2005 của Bộ Xây dựng

6. Áp dụng tiêu chuẩn nước ngoài

Quy chế áp dụng TCXD nước ngoài trong hoạt động xây dựng ở Việt Nam, ban hành theo Quyết định số 09/2005/QĐ-BXD ngày 7/4/2005:

- ❑ Điều kiện áp dụng TC nước ngoài :
- ❑ Người quyết định đầu tư xem xét, quyết định;
- ❑ Đáp ứng yêu cầu của QCXDVN;
- ❑ Đảm bảo an toàn sinh mạng, sinh thái, môi trường; Đảm bảo đồng bộ và khả thi trong quá trình XD (thiết kế, thi công, nghiệm thu); Sử dụng số liệu đầu vào liên quan đến điều kiện tự nhiên của VN...
- ❑ Phải là tiêu chuẩn quốc gia, tiêu chuẩn quốc tế
- ❑ Với công trình vốn ngân sách, phải được BXD hoặc Bộ có chuyên ngành XD chấp thuận.

- ❑ Thẩm quyền chấp thuận áp dụng tiêu chuẩn nước ngoài
- ❑ Người quyết định đầu tư;
 - Bộ Xây dựng : Công trình sử dụng vốn ngân sách; Công trình hạ tầng kỹ thuật đô thị; Công trình do Thủ tướng Chính phủ yêu cầu; Các tiêu chuẩn có nội dung kỹ thuật chưa được đề cập đến trong QCVN;
 - Bộ quản lý công trình xây dựng chuyên ngành : Bộ NN&PTNT (thủy lợi, đê điều); Bộ giao thông (công trình giao thông); Bộ Công nghiệp (hầm mỏ, dầu khí, nhà máy điện, đường dây tải điện, trạm biến áp và công trình công nghiệp chuyên ngành).
 - Bộ Công an : hướng dẫn áp dụng các TC phòng chống cháy của nước ngoài theo quy định tại Nghị định số 35/2003/NĐ-CP ngày 4/4/2003 Quy định chi tiết một số điều Luật PCCC.